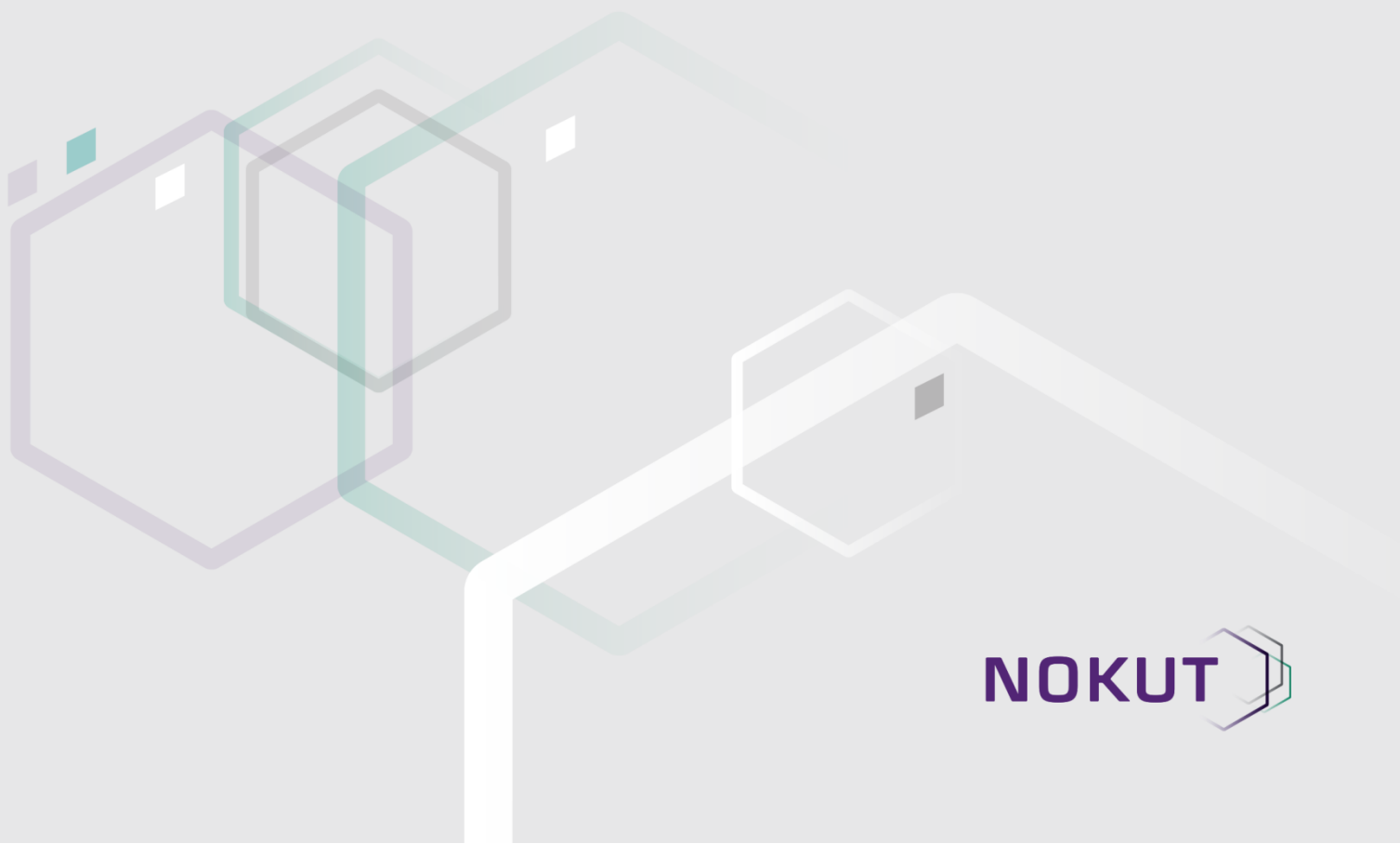

Studiebarometeret: Rapport 1-2017

Studiebarometeret 2016 – gjennomføring og svarinngang

Sverre Holm & Kristina C. Skåtun

NOKUT

Forord

NOKUT gjennomfører den nasjonale spørreundersøkelsen om opplevd studiekvalitet blant norske studenter. Data fra undersøkelsen publiseres på www.studiebarometeret.no. Formålet er å gi læresteder, studenter, studiesøkere, myndigheter og andre aktører informasjon om studiekvalitet. Oppdraget er gitt av Kunnskapsdepartementet. Høsten 2016 ble undersøkelsen gjennomført for fjerde gang. I alt deltok cirka 29 000 studenter, noe som utgjør om lag 45% av alle som fikk tilsendt spørreskjemaet.

Denne rapporten beskriver undersøkelsens gjennomføring; arbeidet i forkant av, underveis i og i etterkant av datafangsten. Den tar blant annet for seg tidsbruk i skjemautfyllingen, og beskriver hvordan studentene har besvart spørsmålene. Rapporten beskriver også svarinngangen nasjonalt, institusjonsvis og på studieprogramnivå. I tillegg beskrives terskelverdier for visning av svardata for programmer på Studiebarometeret.no.

Sammendrag

Undersøkelsen gjennomføres av NOKUT, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Undersøkelsen ble gjennomført for fjerde gang høsten 2016. Vi spør om studentenes syn på ulike dimensjoner ved studiekvalitet på eget studieprogram.

Alle studenter som er i sitt 2. studieår, og alle som er i sitt 5. studieår i et studieprogram inngår i populasjonen. I 2016 var 46 universiteter og høyskoler og drøyt 1 800 studieprogram med i undersøkelsen. Totalt sett utgjør dette nesten 64 000 studenter, av disse besvarte 45% spørreskjemaet. Svarprosenten varierer mye mellom institusjoner og mellom studieprogram.

Lenke til undersøkelsen ble sendt via e-post og SMS i perioden 11. oktober - 14. november. Det tok om lag 10 minutter å besvare skjemaet. De fleste som begynner å besvare undersøkelsen fullfører; frafallet er på 3,6% underveis i utfyllingen. Andelen som svarer «Vet ikke» og som lar være å svare på enkeltpørsmål er lav, noe som tyder på at spørsmålene treffer og er relevante for studentene.

Mange studieprogram er små, med få studenter og dermed få mottakere av spørreskjema. På 48% av programmene er det færre enn 20 studenter i populasjonen. Mange av de små programmene har for få respondenter til at vi viser svardata for dem i nettportalen. NOKUT presenterer svardata for 1328 studieprogram. Dette utgjør drøyt 73% av alle studieprogrammene, på disse programmene går nesten 96% av studentene.

Innhold

1	OM STUDIEBAROMETERET	1
1.1.	Bakgrunn og formål.....	1
1.1	Gjennomføring.....	1
1.2	Hvem inngår i undersøkelsen?	1
2	SPØRRESKJEMAET	2
2.1	Generelt om skjemaet	2
2.2	Utviklingen av skjemaet	2
3	GJENNOMFØRING	3
3.1	Datagrunnlaget.....	3
3.2	Markedsføring og oppfølging	4
3.3	Datafangsten	5
3.4	Hvem besvarer undersøkelsen?	8
3.5	Bearbeiding av data i etterkant	9
3.6	Personvern	10
4	UTFYLLING AV SKJEMA	10
4.1	Tidsbruk.....	10
4.2	Frafall underveis i utfyllingen	11
4.3	Andel «vet ikke».....	12
4.4	Indeksenes validitet og reliabilitet	13
5	SVARINNGANG	13
5.1	Totalt.....	13
5.2	Institusjonsnivå.....	14
5.3	Utdanningstyper.....	15
5.4	Studieprogrammer og terskelverdier	16
6	STUDIEPROGRAMMENE OG NETTPORTALEN	18
7	UTVIKLING AV STUDIABAROMETERET	18

1 OM STUDIEBAROMETERET

1.1. Bakgrunn og formål

Den nasjonale studentundersøkelsen Studiebarometeret gjennomføres av NOKUT på oppdrag gitt av Kunnskapsdepartementet i 2012. En del av oppdraget er å presentere resultater fra undersøkelsen i en nettportal for hvert studieprogram, dette gjøres på Studiebarometeret.no

Studiebarometeret kartlegger studentenes oppfatning av kvaliteten på eget studieprogram og skal gi enkel og oversiktlig informasjon om dette. Studiebarometeret dekker studieprogrammer på bachelor- og masternivå som tilbys av norske høyere utdanningsinstitusjoner. Informasjonen skal bidra til å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning, og gi studiesøkere nyttig informasjon for å velge studieprogram og studiested. Målgruppene for Studiebarometeret er institusjoner som tilbyr høyere utdanning, studenter, studiesøkere, myndigheter og andre som er interessert i høyere utdanning.

Ett av NOKUTs formål er å fremme kvalitet i høyere utdanning. NOKUTs arbeid skal også bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning. Studentenes stemme er en viktig indikator på studiekvalitet, og Studiebarometeret.no er et viktig hjelpemiddel for å spre kunnskap om studiekvalitet.

1.1 Gjennomføring

NOKUT står selv ansvarlig for gjennomføringen av undersøkelsen og tilretteleggingen av data for nettportalen. Studiebarometerets referansegruppe gir viktige bidrag. Referansegruppen består av representanter fra Kunnskapsdepartementet (KD), Universitets- og høyskolerådet (UHR), Norsk studentorganisasjon (NSO), Næringslivets hovedorganisasjon (NHO), Statistisk sentralbyrå (SSB), Rådgiverforum Norge, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og Senter for profesjonsstudier (SPS) ved Høgskolen i Oslo og Akershus. NOKUTs løpende dialog med sektoren, blant annet med Studiebarometeret sine kontaktpersoner på hver institusjon, bidrar til å videreutvikle og forbedre Studiebarometeret.

1.2 Hvem inngår i undersøkelsen?

Samtlige institusjoner som tilbyr høyere utdanning i Norge ble invitert til å delta i undersøkelsen. Studiebarometeret omfatter studieprogram på bachelor- og mastergradsnivå som tilbys i Norge og har en varighet på minst tre semester. Dette inkluderer «ordinære» bachelor- og mastergradsstudier, samt 4-, 5- og 6-årige profesjonsutdanninger som grunnskolelærer, lektorprogram, sivilingeniør, medisin, veterinær etc. Alle universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler underlagt, eller med finansiering fra, Kunnskapsdepartementet, samt Politihøgskolen deltok. De militære utdanningsinstitusjonene deltok ikke. Studiebarometeret 2016 omfattet dermed 46 institusjoner. Til sammen utgjorde dette 1814 studieprogram, fordelt på 975 bachelorgradsprogrammer og 819 mastergradsprogrammer og resten profesjonsutdanninger.

Alle andre års studenter på bachelor- og mastergradsprogrammer, som er registrert som studenter i høstsemesteret, skal inngå. På lengre profesjonsutdanninger spør vi studenter på andre og femte

studieår. Undersøkelsen omfatter ikke studenter som er i permisjon. Til sammen utgjorde dette en kontaktbar populasjon på nesten 64 000 studenter. Se vedlegg for oversikt over alle institusjoner som deltok i undersøkelsen i 2016.

2 SPØRRESKJEMAET

2.1 Generelt om skjemaet

Spørreskjemaet inneholder en rekke spørsmål om studentenes oppfatninger av kvalitet ved ulike sider av studieprogrammene. Spørsmålene er rettet mot studieprogramnivå, ikke emne- eller institusjonsnivå. Vi stiller de samme spørsmålene til alle studenter, uavhengig av type studieprogram. Ett unntak er spørsmålene om praksis, som bare stilles til studenter som svarer at de har gjennomført organisert praksis på det tidspunktet skjemaet sendes ut. Et annet unntak gjelder spørsmålene om i hvilken grad ulike undervisnings og arbeidsformer bidrar til læring, der bare de som først oppgir at en undervisningsform benyttes ved deres studieprogram, får spørsmål om den bestemte undervisningsformens bidrag.

Spørsmålene besvares ved hjelp av en fem-delt Likert-skala (fra «Ikke tilfreds» til «Svært tilfreds», «Ikke enig» til «Helt enig» eller «I liten grad» til «I stor grad»). På de fleste spørsmålene er det mulig å krysse av for «Vet ikke» eller «Vet ikke / ikke relevant». NOKUT beregner gjennomsnitt ved å sette det mest negative utsagnet lik 1, det mest positive lik 5, etc.

Blant de få unntakene er spørsmålene om studieinnsats og betalt arbeid, der et timetall skrives inn. Det er ikke mulig å fylle inn verdier høyere enn 80 på spørsmålene om organiserte læringsaktiviteter og egenstudier, og 50 på betalt arbeid. I slike tilfeller får respondenten opp en feilmelding, og må fylle ut en annen verdi for komme videre i skjemaet.

Skjemaet består av 18 hovedbolker (batterier) av spørsmål, der hvert batteri har fra to til tolv påstander det skal tas stilling til (totalt 95 spørsmål/påstander). I tillegg er det noen få ja/nei- spørsmål, fire kommentarfelt (fritekst), spørsmål om de har hatt praksis, et spørsmål om samtykke til kobling av data, kjønn, foreldres utdanningsnivå, og om vi kan kontakte dem i framtiden. Studentene kan velge om de vil besvare skjemaet på bokmål, nynorsk, engelsk eller samisk. Lenke til spørreskjemaene: www.nokut.no/no/Om-Studiebarometeret/

2.2 Utviklingen av skjemaet

NOKUT har kontinuerlig fokus på å forbedre spørsmålene, for å gjøre dem presise og enkle. Spørreskjemaet baserer seg på erfaringene fra flere institusjoner/personer, blant annet NIFU, SPS, Universell, enkelte utdanningsinstitusjoner og NOKUT.

Pilotering

Skjemaet ble første gang testet i en pilotundersøkelse blant studenter på seks studieprogram vinteren 2013. Skjemaet ble validert ved hjelp av flere innfallsvinkler: det ble vurdert av studentgrupper før

pilotundersøkelsen, respondentenes kommentarer i skjema ble analysert og det ble foretatt intervjuer av ti respondenter i etterkant. Samlet sett fikk skjemaet gode tilbakemeldinger, men noen justeringer ble gjort.

Alternerende spørsmålsbatterier

Basert på egne erfaringer og analyser og innspill fra sektoren, har NOKUT årlig endret noe på spørreskjemaet etter første ordinære undersøkelse høsten 2013. Så langt det er mulig ønsker vi samtidig å beholde dem uendret fra år til år, for å skaffe et grunnlag for sammenlikning og analyse av utvikling over tid. Vår modell er at ca. 2/3 av spørreskjemaet ikke endres, mens ca. 1/3 kan endres. Dette gjøres primært ved at hele spørsmålsbatterier tas ut og inn, avhengig av hva vi ønsker å fokusere på. Et slikt system, med alternerende batterier, gjør også at vi kan stille en del av de samme spørsmålene med ulike års mellomrom.

Endringer i 2016

Endringer gjøres i samråd med sektoren, blant annet gjennom referansegruppen. NOKUTs egne analyser av svarene fra 2015 og ulike innspill tilsa at det ikke var behov for å endre spørreskjemaet i stor grad. En del små justeringer ble likevel gjort.

I 2016 ble nye batterier vedrørende internasjonalisering, bruk av digitale verktøy/medier og forventninger lagt til undersøkelsen. For å unngå å øke skjemalengden, ble batteriene om tilfredshet med tilbakemelding og veiledning, og viktigste faktorer for overordnet vurdering av studieprogram fjernet. Samlet sett ble skjemaet noe kortere i 2016 enn året før. Dette beskrives mer inngående i rapporten «[Studiebarometeret 2016: hovedtendenser](#)».

3 GJENNOMFØRING

3.1 Datagrunnlaget

Institusjonene ble orientert om gjennomføringen av Studiebarometeret sommeren 2016. Dette ble gjort via brev sentralt til institusjonene og i e-post til Studiebarometerets kontaktpersoner ved institusjonene.

Uttrekk av data

NOKUT trenger data om hver enkelt student fra de studieadministrative systemene for å kunne gjennomføre Studiebarometeret. Disse dataene er primært kontaktdata (studentenes «private» e-postadresser, studentenes «institusjonsgenererte» e-postadresser og deres telefonnummer). NOKUT får også noen personlige bakgrunnsvariabler (kjønn, alder, opptaksgrunnlag, karakterdata, statsborgerskap, med flere) og en del andre data (navn på institusjon, navn på studieprogram, studieprogramkode, NUS-kode¹, med flere).

¹ NUS-kode (Norsk Utdanning Standard) er en kode for klassifisering av utdanninger

NOKUT fikk tillatelse fra hver av institusjonene til å innhente disse dataene fra Felles studentsystem (FS). Felles studieadministrativt tjenestesenter (FSAT)² har tilgang til alle de lokale FS'ene og foretok uttrekket av data for NOKUT. FSAT har hjulpet NOKUT til å utarbeide gode spesifikasjoner for uttak av data. Ved å bruke en aktør til å trekke ut samme type data, med de samme spesifikasjonene, sikres et godt og sammenlignbart datagrunnlag for de fleste institusjonene. I tillegg er dette en svært ressurseffektiv måte å gjøre denne jobben på. Institusjoner som ikke bruker FS rapporterte tilsvarende data (med de samme spesifikasjonene) direkte til NOKUT. Gjennom FS og institusjonenes direkte rapportering fikk NOKUT data på nesten 64 000 studenter.

Kontroll av datautvalget

Alle dataene ble kontrollert. Dubletter er ikke ønskelig, spesielt for å unngå utsending til samme student mange ganger, og for at studentene kun skal være oppført med ett studieprogram. Ved dubletter blir oppføringen med lavest gradsnivå fjernes, mens ved likt gradsnivå fjernes forekomsten med lavest antall avlagte studiepoeng. En del av dublettproblematikken skyldes fellesgrader (eller lignende ordninger), der studenter er registrert på samarbeidende program ved to institusjoner. I disse tilfellene spør vi institusjonene hvor disse studentene bør høre hjemme, og vi beholder bare en av oppføringene.

Datakvaliteten er jevnt over svært god. De fleste variablene (kontaktinformasjon, kjønn, alder, NUS-kode etc.) finnes for nesten alle studentene, mens andre bakgrunnsdata som opptaksgrunnlag, statsborgerskap og karakterdata er mer mangelfulle. NOKUT må hvert år rette opp en del feil i den store datamengden, dette gjelder for eksempel studieprogram med feil NUS-koder. I tillegg må NOKUT sikre at hvert studieprogram innen én institusjon har et unikt navn. Etter at NOKUT har kvalitetssikret og bearbeidet dataene, sendes undersøkelsen ut.

3.2 Markedsføring og oppfølging

For å oppnå best mulig deltagelse i Studiebarometeret, ble det jobbet aktivt med markedsføringstiltak overfor studentene, både fra NOKUTs og lærestedenes side. Den klart viktigste delen av dette arbeidet ble utført av institusjonene selv. Spesielt kan det nevnes at både NOKUT sentralt, og flere institusjoner lokalt, hadde svarpremier som ble trukket ut blant respondentene på undersøkelsen.

Institusjonenes tiltak for å øke svarprosenten

Flere tiltak ble utført for å øke svarprosenten basert på NOKUT sine egne erfaringer og etter innspill fra kontaktpersoner ved institusjonene. Effektfulle tiltak fra lærestedene inkluderer:

- Informasjon om Studiebarometeret til studentene i undervisningen.
- Å skape et lokalt konkurranseklima mellom ulike enheter på samme institusjon, der svarprosent vises fortløpende og studieprogrammer med høy svarinnngang premieres.
- God ledelsesforankring, ved å involvere rektor/ledelsen.

For øvrig har NOKUT gode indikasjoner på at kontaktpersonenes engasjement og gjennomslagskraft påvirker svarprosenten på institusjonene.

² 1.1. 2017 ble FSAT slått sammen med CRISStin under navnet CERES - Nasjonalt senter for felles systemer og tjenester for forskning og studier.

NOKUTs tiltak for å øke svarprosenten

NOKUT tilstreber god kommunikasjon med institusjoner og studentdemokratier, både lokalt og sentralt, og informerer også om undersøkelsen gjennom internett og sosiale media. Følgende grep er gjort for å gjøre undersøkelsen kjent blant studenter, og for å få dem til å svare på den:

- NOKUT har utarbeidet informasjonsmateriell (plakater, flyere etc.), som flere institusjoner har benyttet.
- NOKUT sørget for at hver institusjon fikk tilgang til en egen nettside som viste fortløpende svarinnngang for hvert studieprogram. Mange læresteder brukte dette verktøyet til å monitorere og følge opp studieprogram med svak svarinnngang i spørreperioden.
- NOKUT kontaktet NSO sentralt, samt studentdemokratiene på mange av de store institusjonene, og ba dem om hjelp til promotering av undersøkelsen.
- NOKUT tilbød noen institusjoner å ringe til studenter på studieprogram med lav svarprosent for å minne dem på undersøkelsen.

Av tiltakene nevnt over, har NOKUT gode indikasjoner på at nettsiden med fortløpende svarstatistikk er særlig virkningsfull. I tillegg var studentparlamentene og andre studentorganisasjoner på mange institusjoner aktive med informasjon om og promotering av undersøkelsen overfor egne studenter.

3.3 Datafangsten

NOKUT gjennomførte undersøkelsen elektronisk ved hjelp av spørreverktøyet SurveyXact. Studentene kunne besvare skjemaet fra ulike plattformer som PC, nettbrett og smarttelefon.

Svarperioden

Svarperioden for undersøkelsen gikk over fem uker, fra 11. oktober til 14. november. NOKUT ønsker å inkludere alle studenter som er registrert i høstsemesteret, og kan derfor ikke be om uttrekk av data før 30. september, som er siste frist for å betale semesteravgiften ved en del institusjoner. Etter mottagelse og bearbeiding av informasjonen kan datafangsten begynne. Medio oktober-november er en godt egnet periode for datafangst, med tanke på at studentene har rukket å gjøre en del erfaringer i høstsemesteret, samtidig som de ennå ikke er inne i eksamensperioden.

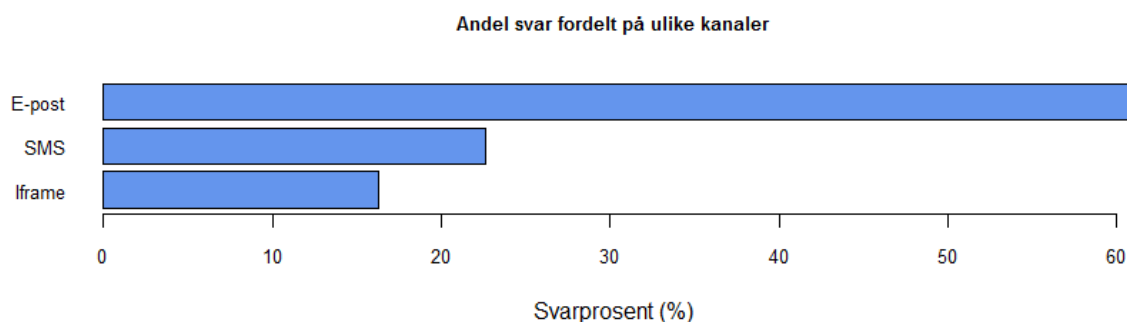
Utsendelse av lenke til spørreundersøkelsen

Studentene fikk lenke til spørreundersøkelsen via sin private e-post, sin institusjons-e-post (ved de institusjoner der dette var relevant) og SMS. I tillegg kunne studenter med registrert telefonnummer få tilsendt en lenke ved å taste inn sitt mobilnummer på Studiebarometeret sin påloggingsside («Iframe»).

Studenter som ikke hadde besvart skjemaet etter én utsending, ble purret videre med ny utsending. Hver student ble maksimalt kontaktet fem ganger. Hver student har et unikt skjema, som han/hun får tilgang til via lenken som sendes. Studenten kan endre data når som helst i spørreperioden, den sist endrede versjonen lagres. Det er ikke mulig for en student å sende inn flere skjema.

Hele 62% av studentene som svarer, responderer på undersøkelsen ved å klikke på lenken de fikk i e-post, mens 22% svarte via lenke på SMS og 16% via «Iframe». Figuren under viser hvordan svarene fordeler seg på de tre kanalene for pålogging: lenke i e-post, lenke i SMS og lenke via «Iframe».

NOKUTs erfaring er at studentene har ulikt syn på hvilken kanal de foretrekker å bli kontaktet gjennom og hvilken type plattform de foretrekker å svare på. Derfor vil vi fortsatt bruke både SMS og e-post.

Figur 1. Andel svar via de ulike kanalene; lenke fra e-post, SMS, eller «Iframe».

Ekstra tiltak pr. telefon

Utover dette ble det i 2016 gjennomført en forsøksordning, der studenter ved noen utvalgte studieprogram, og som ikke hadde besvart undersøkelsen, ble kontaktet pr. telefon. NOKUT leide inn, på timebasis, tre studenter til å ringe rundt. Disse ble gitt et manus og instruert til å ikke mase, men høflig spørre om vedkommende kunne tenke seg å besvare Studiebarometeret. I tillegg loggførte de responsen som negativ, positiv eller nøytral (til å svare på spørreskjemaet). Av studentene som ble kontaktet pr. telefon, ble det oppnådd kontakt med om lag halvparten. Av dem igjen var det store flertallet positive til å svare på undersøkelsen, og om lag 30% av dem som ble truffet på telefon svarte på undersøkelsen. De det ikke ble oppnådd kontakt med fikk beskjed på sin telefonsvarer, og av disse var det en mye lavere andel som besvarte undersøkelsen (6%). Totalt sett ga dette tiltaket altså relativt god effekt blant dem det ble oppnådd kontakt med, men det måtte ringes i snitt åtte studenter for hver nye besvarelse av undersøkelsen som kan tilskrives dette tiltaket. Dermed er det klart at dette er et tiltak som er svært ressurskrevende og vil egne seg best for å gjøre målrettede fremstøt mot enkelte grupper der det er spesielt ønskelig med høyere deltagelse.

Tekniske utfordringer

Det er en del utfordringer vi har måttet ta hensyn til ved utsending av lenken. E-postprogram (gmail, hotmail etc.) kan oppfatte e-postene fra vårt spørreverkøy som søppelpost, og dermed stoppe e-postene. Vi samarbeider imidlertid med lærestedene for å sikre at e-posten som går til studentadressen ikke blir stoppet av institusjonenes søppelfilter. Det er naturligvis også alltid en viss usikkerhet knyttet til om e-postene som kommer frem faktisk blir lest av mottakerne.

Utsending av SMS er sikrere når det gjelder å nå mottakerne, og det tok kun omlag 30 minutter å sende alle de ca. 56 000 SMS'ene som gikk som andre utsending (etter den første e-posten). Utfordringen med denne løsningen er at en del studenter kanskje kan synes det er litt pågående å få en slik SMS. Samtidig er det plass til lite informasjon i en SMS, og det er vanskelig å forklare mottakerne hva dette dreier seg om. I tillegg mangler vi telefonnummer på om lag 2% av populasjonen.

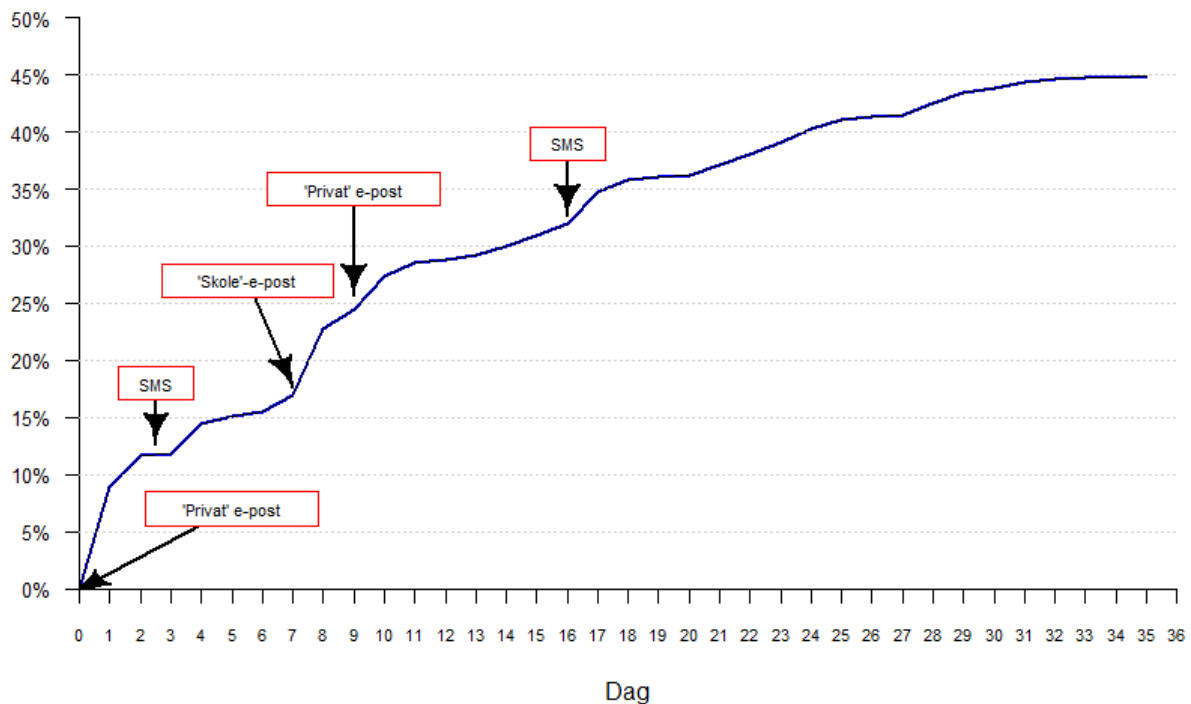
Det oppsto i 2016 en teknisk feil hos vår leverandør etter utsendelse av SMS den tredje dagen av undersøkelsen (13. oktober). Listegrunnlaget ble forskjøvet, slik at e-post og personlig lenke ikke lengre stemte, og studentene opplevde da å komme inn i andre sitt skjema. Vi stengte undersøkelsen så fort vi oppdaget feilen i 14-tiden samme dag, og den ble åpnet igjen ett døgn senere, den 14. oktober, da feilen var rettet opp. Leverandøren måtte slette svarene til de som hadde besvart f.o.m. SMS-utsendelsen den 13. oktober til undersøkelsen stengte, ettersom de ikke kunne garantere at disse svarene var riktige. Den berørte gruppen omfatter om lag 2000 studenter, og disse fikk egen e-post med informasjon om feilen, og en ny oppfordring til å svare. Disse gikk i liten grad inn og avga nye besvarelser, så som følge av dette mistet vi mange respondenter. Utover dette er det trolig at en god del av de som forsøkte å gå inn på undersøkelsen mens den var stengt, heller ikke forsøkte igjen senere, og at det også der var en gruppe respondenter som glapp.

Svarrespons over tid

Svarinngangen etter første utsending 11. oktober (via e-post) var på nesten 12%. En SMS ble sendt ut to dager etter (13. oktober), men uheldigvis var det her den tekniske feilen oppstod, som gjorde at undersøkelsen måtte stenges i ett døgn før den kunne åpnes igjen. Svarprosenten steg likevel til 17% i etterkant, og ved utsending av ny e-post den 18. oktober steg den videre til 25%. Ny påminnelse ble sendt to dager senere, og svarinngangen økte ytterligere til 32% de påfølgende dagene. Etter siste SMS den 27. oktober, var det en jevn stigning til vi stengte undersøkelsen den 14. november. Total svarprosent var da på 45%. Figur 2 viser svarresponsen over tid gjennom hele perioden undersøkelsen pågikk.

De aller fleste responderer på en invitasjon/påminnelse til å delta i undersøkelsen i løpet av samme dag eller dagen etter. I påfølgende påminnelser fikk alle respondenter som ikke hadde besvart det obligatoriske spørsmålet en ny påminnelse om å svare. Svarinngangen økte i byks rett etter hver påminnelse, men synker de påfølgende dagene. Vi observerte også en jevn økning i svarprosenten, spesielt i siste fase av undersøkelsen, trolig som følge av tiltak fra institusjonene. Institusjonene kunne følge med på svarinngangen pr. studieprogram, og mange satte i verk målrettede tiltak overfor studieprogram med lav svarprosent. Den langsiktige effekten av alle påminnelsene, samt de lokale tiltakene som ble gjort på institusjonene, sikret en jevn stigning.

Studiebarometeret: løpende svarinnngang 2016

Figur 2. Kumulativ svarprosent for hver dag av undersøkelsen for 2016, hvor de røde boksene viser til tidspunktene for utsendelse av påminnelser.

3.4 Hvem besvarer undersøkelsen?

I 2016 svarte nær halvparten av studentene på undersøkelsen, og selvseleksjon av de som velger å svare kan medføre skjevheter i datagrunnlaget.

Underveis i perioden for datafangst er det noen studenter som ikke ønsket flere påminnelser. Disse kontaktet enten NOKUT direkte, eller benyttet seg av valgmuligheten til å reservere seg i den andre e-posten. Totalt sett gjaldt dette rundt 400 studenter. I slike tilfeller sørger vi for at de ikke får flere henvendelser fra oss, men de inngår som en del av datagrunnlaget, ikke minst for å få en mest mulig reell svarprosent.

Frafallsanalyse

Det kan tenkes at det er systematiske skjevheter i svartilbøyelighet langs dimensjoner vi ikke lett kan måle, pga. at det ikke finnes bakgrunnsvariabler for dem. For eksempel kan det være slik at de mest positive og/eller de mest negative studentene har en større tilbøyelighet til å delta i undersøkelsen enn de som er mer nøytrale. Vi har utført analyser på de variablene som er tilgjengelige (kjønn, alder, nasjonalitet, studiepoengproduksjon) for å se om det er forskjeller mellom gruppene som har svart og de som har latt være:

- Kvinner utgjorde 58,5% av populasjonen og 64% av de som svarte. Kvinner er altså mer tilbøyelige til å svare enn menn.
- Yngre studenter er noe mer tilbøyelige til å besvare undersøkelsen, med et aldersgjennomsnitt på 25,5 for de som svarte og 25,8 for de som ikke svarte.

- Forskjellene i svartilbøyelighet er ubetydelige når vi ser på nasjonalitet, antall fullførte studiepoeng, og opptakskompetanse.

3.5 Bearbeiding av data i etterkant

Etter at datafangsten er over, sitter NOKUT på en betydelig datamengde som har mange dimensjoner av informasjon om studiekvaliteten og studiehverdagen i norsk høyere utdanning. Dette er informasjon av interesse for flere, og derfor tilrettelegger NOKUT data for en rekke formål, slik som:

- anonymiserte rådata til institusjonene slik at institusjonene kan gå dypere inn i tallmaterialet som foreligger rundt studiene ved egen institusjon om de måtte ønske det.
- grafiske rapporter til institusjonene, slik at det er lettere å få en overordnet oversikt over resultatene.
- individdata som oversendes til, og lagres hos NSD³
- visning i nettportalen;
 - ordinær visning
 - tidsseriemodus
 - detaljert visning

Videre foretar NOKUT egne analyser og rapportering av resultatene fra undersøkelsen, der spesielle områder av interesse og spesiell aktualitet studeres nærmere. Dette kan dreie seg om problemstillinger som ønskes undersøkt av institusjonene selv, media, KD og eventuelt andre, eller det kan være på grunnlag av interessante observasjoner i undersøkelsen gjort av NOKUT selv.

Totalt sett er dette arbeidskrevende, og består av både kontroll og bearbeiding av data. Arbeidet utføres hovedsakelig maskinelt, men det foretas også en del manuell kontroll av data.

Tidsserier

Spesielt krevende er det å synkronisere siste års data med data fra tidligere år. Dette er nødvendig for å kunne ha tidsserier på studieprogramnivå i nettportalen og i analyser. For å få til det, må et og samme studieprogram ha samme studieprogram- og institusjonskode i alle de aktuelle årene. Hvert år er det en lang liste av studieprogrammer som ikke matcher over tid. Årsakene kan være at de har skiftet institusjonskode (typisk ved fusjoner), at de har skiftet studieprogramkode, at de er nye eller at studieprogrammer er lagt ned. I noen tilfeller skyldes det feil koding fra lærestedene side, i andre tilfeller reelle endringer.

Dubletter

Dubletthåndteringen, som er tidligere omtalt i rapporten, påvirker også denne delen av jobben. Fellesgradsdubletter som ble fjernet før utsending av spørreskjema, dupliseres nå, slik at svarene deres gjelder begge studieprogrammene de er registrert ved (gjelder ikke alle av disse studieprogrammene). Dette er gjort i samråd med institusjonene.

Ferdige datasett

³ NSD – Norsk Senter for Forskningsdata

NOKUT opererer med flere parallelle datasett:

1. Unike respondenter for 2016, som brukes som basis for egne analyser og oversending til NSD, der forskere kan bestille dataene.
2. Alle respondenter for 2016, der svarene for fellesgradsstudenter som skal dupliseres er lagt til. Dette brukes som basis for oversending av rådata til institusjonene og som basis for datasettet omtalt i punktet under.
3. Data fra flere år som inkluderer dupliserte fellesgradsstudenter. Dette brukes som basis for nettportalen.

Datasettene er nødvendige for å kunne tjene alle formålene nevnt tidligere. Datasettene konverteres også til filer med studieprogram som observasjonsenhet i stedet for individ.

3.6 Personvern

Studentundersøkelsen er meldt til NOKUTs personvernombud, NSD. All informasjon behandles konfidensielt, og det offentliggjøres ikke informasjon som gjør det mulig å identifisere den som svarer. Det samles ikke inn sensitive personopplysninger.

Personopplysninger (studentenes e-postadresser og telefonnummer) overføres fra FSAT og fra noen enkeltinstitusjoner til NOKUT i kryptert form, som passordbeskyttede filer. Personopplysningene (som for eksempel alder og kjønn) beholdes og kobles med svardata kun for de studentene som aktivt samtykker til det. I 2016 samtykket om lag 80% av respondentene til at NOKUT kan koble deres svardata med deres bakgrunnsopplysninger.

Bare de mest sentrale medarbeiderne i prosjektet Studiebarometeret i NOKUT har adgang til personopplysningene. Dataene lagres i spørreverktøyet SurveyXact og på lokale servere. Tilgangen er begrenset av personlige brukernavn og passord. Det overføres ikke data til nettportalen studiebarometeret.no som kan gjøre det mulig å identifisere enkeltpersoner; i denne portalen og dens underliggende database finnes ikke personlig informasjon.

Direkte personidentifiserbar informasjon (IP-adresser, e-postadresse og telefonnummer) slettes innen 3 måneder etter at datafangsten er ferdig. Disse dataene formidles ikke til noen.

4 UTFYLLING AV SKJEMA

4.1 Tidsbruk

Ved utsendelse av spørreskjemaet til studentene indikerte vi at det ville ta ca. 12 minutter å gjennomføre besvarelsen. Studentene kan starte å besvare skjemaet, for så å lukke det og fortsette senere. Studentene kan selv velge å fylle ut svar på spørsmålene, det gjelder også de åpne fritekstspørsmålene. Dersom studentene velger å fylle ut disse, øker tidsbruken betraktelig.

I beregningen av tidsbruk på utfylling av skjema, har vi bare inkludert de 90% som gjennomførte undersøkelsen på kortest tid (det vil si maks 30 minutter). Dette fordi sentralitetsmål som gjennomsnitt

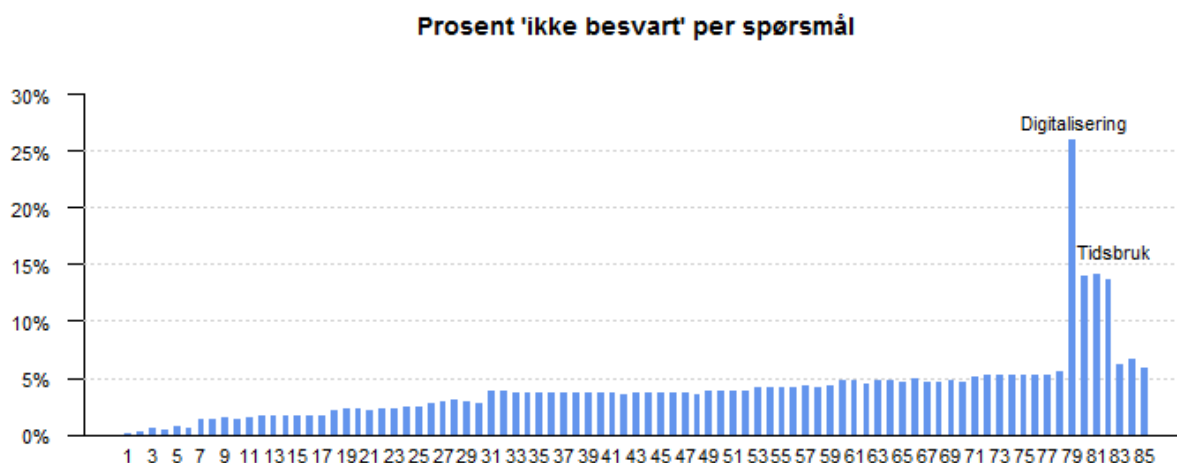
ikke blir reelle ved å inkludere respondenter som tilsynelatende har brukt mange timer. (Det er ikke mulig for oss å logge pauser i utfyllingen). I tillegg har vi ekskludert de som fylte ut minst ett fritekstspørsmål, da disse kan ha brukt svært lang tid på å tenke og formulere seg. Blant de resterende var medianverdien 9,8 minutter og gjennomsnittet på 10,8 minutter. Dette er 2-3 minutter mindre enn i 2015, noe som primært skyldes at antall spørsmål er lavere i 2016.

4.2 Frafall underveis i utfyllingen

Nesten 29 000 studenter svarte på undersøkelsen. Bare to spørsmål (de to om overordnet tilfredshet) er obligatoriske, men majoriteten svarer likevel på de fleste spørsmålene. Det er mulig å besvare 98 spørsmål, og for de som har hatt praksis er det i tillegg 7 spørsmål om dette. Samlet sett er frafallet underveis i utfyllingen av spørreskjemaet 3,6%, målt ved de som ikke svarte på spørsmålene om overordnet tilfredshet, som er plassert om lag halvveis i skjemaet. Dette er mye lavere enn 2015, hvor det var 9% frafall. Dette skyldes at spørreskjemaet er drøye 2 minutter kortere enn i 2015, og at de obligatoriske spørsmålene kommer tidligere i skjemaet (om lag halvveis i stedet for 2/3 inn i skjemaet). Utover dette ble påbegynte besvarelser som ennå ikke hadde nådd det obligatoriske alt-i-alt spørsmålet før den tekniske feilen oppsto også slettet. Dette kan også ha bidratt til redusert frafall.

Verdt å merke seg er at beregningen av «ikke besvart» inkluderer både de som har lukket skjemaet i nettleseren og dermed ikke svarer på flere spørsmål og de som fortsatt henger med i utfyllingen, men av en eller annen grunn ikke besvarer spørsmålet(ene). At andelen «ikke besvart» dermed øker jevnt (bortsett fra de unntakene som gjøres rede for i neste avsnitt) er naturlig, og indikerer at spørsmålene treffer godt og at veldig få spørsmål ikke blir forstått av respondentene.

Figur 3 viser andel av respondentene som ikke har besvart hvert spørsmål. I figuren er fritekstspørsmålene, samt spørsmålene om praksis, bidrag til læring og masteroppgave ekskludert. En fullstendig oversikt over frafall på enkeltspørsmål finnes i vedlegg.

Figur 3. Prosentandelen som ikke har svart på de enkelte spørsmålene. Ønske om å svare på spørreundersøkelse om digitalisering og tidsbruk på studier og jobb har klart høyest andel som ikke har svart.

Det faller flere studenter fra jo lenger ut i undersøkelsen vi kommer, og enkelte spørsmål har høyere frafall enn andre. Spørsmål med høyt frafall inkluderer praksis (litt over 60%), masteroppgave (74%), og i hvilken grad ulike undervisnings- og arbeidsformer bidrar til læring (opp til 57%). Dette er å

forvente siden dette kun er aktuelt for noen av studentene, og fordi spørsmålene til bidrag til læring kun blir stilt de studentene som svarer at de benytter dem. Kommentarfeltene hadde også høyest frafall i undersøkelsen, men at 1 av 3 valgte å kommentere på studieprogrammet sitt viser et betydelig engasjement for egen studiesituasjon / eget studieprogram. Spørsmålene om tidsbruk på studier og jobb hadde et frafall på 13-14%, trolig fordi disse er mer utfordrende å svare på.

4.3 Andel «vet ikke»

I tillegg til andelen «ikke besvart» har vi sett på andelen av respondentene som har svart «Vet ikke» og «Vet ikke / ikke relevant» på spørsmålene. De fleste spørsmålene i dette batteriet hadde en lav andel (under 10%) «Vet ikke / ikke relevant», som tyder på at de fleste spørsmålene har blitt forstått og besvart av respondentene. Andelen som har svart «Vet ikke» varierer imidlertid en god del for hvert enkelt spørsmål.

Spørsmålene om studentenes medvirkning, og da særskilt spørsmålet om det lokale studentdemokratiet, har en høy andel «vet ikke» på 24%. Dette er høyt, og noe vi tror i stor grad skyldes en reell manglende kjennskap til studentdemokratiet. En høy andel svarer også «vet ikke / ikke relevant» på spørsmålet om internasjonale studenter beriker det faglige miljøet (21%), og om de deltar på faglige aktiviteter med internasjonale studenter (10%). Dette er trolig fordi studieprogrammene de går på kun har norske studenter. Spørsmålene om bidrag til læring har også en noe høyere andel av «vet ikke / ikke relevant», spesielt angående feltarbeid, praktisk øving, og digitale arbeidsformer (9-12%), som også gir mening siden de ulike studieprogrammene ikke bruker alle undervisnings- og arbeidsformer. I tilfellene beskrevet ovenfor, mener vi at dette gjenspeiler virkeligheten og at det er liten grunn til å tro at dette skyldes uklare eller dårlige spørsmål eller svaralternativer.

Figur 4 viser andel av respondentene som har svart «Vet ikke» og «Vet ikke / ikke relevant». Fritekstspørsmålene, spørsmålene om praksis og masteroppgave er ekskludert, i tillegg til spørsmålene om mål til karakterer, ønske om ny spørreundersøkelse om digitalisering, og samtykke, da svarkategorien «Vet ikke» ikke finnes der. En fullstendig oversikt over andel som har svart «vet ikke» på enkeltspørsmål finnes i vedlegg.

Figur 4. Prosentandelen som ikke har svart «vet ikke / ikke relevant» for hvert spørsmål.

4.4 Indeksenes validitet og reliabilitet

Skjemaet er delt inn i grupper av tematisk beslektede spørsmål. I nettportalen og i enkelte analyser er de presentert samlet. De omtales gjerne som indekser. Tabellen under angir hver av de syv gruppene av spørsmål som presenteres som indekser på studiebarometeret.no, samt noen andre bolker av spørsmål som det kan lages indeks av.

Å belyse et tema ved hjelp av en indeks i stedet for et enkeltspørsmål øker reliabiliteten, da tilfeldige feil i svar på enkeltspørsmål utligner hverandre. Cronbach's alpha er et mål på spørsmålenes (i hver indeks) interne reliabilitet og dermed indeksens konsistens. Maksimum score er 1,00. En Cronbach's alpha under 0,65 anses som lav, og betyr at indeksen ikke er pålitelig, en Cronbach's alpha mellom 0,66 og 0,79 anses som tilfredsstillende, mens en verdi over 0,80 gir høy reliabilitet. Hver av indeksene består av minst tre spørsmål. Reliabiliteten er tilfredsstillende eller høy på alle indeksene, med en variasjon på Cronbach's alpha mellom 0,80 og 0,92. Vi finner ingen statistisk grunn til å tro at indeksene ikke er internt konsistente.

Tabell 1. Cronbach's alfa for indeksene i Studiebarometeret.

Indeks	Cronbach's alpha	Antall spørsmål
Undervisning	0,86	6
Læringsmiljø	0,81	8
Medvirkning	0,80	3
Engasjement	0,81	3
Yrkesrelevans	0,85	4
Eksamen	0,83	5
Læringsutbytte	0,88	10
Forventning	0,85	4
Digitalitet	0,92	8

Hver av indeksene er tenkt å måle et fenomen, for eksempel medvirkning. Medvirkning kartlegges ved hjelp av tre spørsmål om studentenes mulighet til å påvirke eget studieprogram, hvordan kritikk følges opp og om det lokale studentdemokratiet. En vurdering av indeksenes validitet er gjort i utformingen av spørsmål, i grupperingen av spørsmål og ved å se på spørsmålenes (bivariate) korrelasjon. Besvarelsene på spørsmålene som inngår i hver enkelt indeks korrelerer godt med hverandre, og ikke minst med indeksen de selv er en del av. Samlet sett anser vi indeksene en god, men forenkende, måte å sammenfatte svar på grupper av spørsmål innenfor de ulike temaene.

5 SVARINNGANG

5.1 Totalt

Svarprosenten har generelt økt siden vi startet undersøkelsen, med en liten nedgang i 2016. I 2013 besvarte 32% av studentene som fikk skjema undersøkelsen, i 2014 svarte 42%, i 2015 økte antallet til 47%, mens svarprosenten i 2016 var 45%. Denne økningen skyldes primært at stadig flere institusjoner jobber målrettet med å få inn svar og at virkemidlene de bruker er blitt stadig bedre. Dessuten har Studiebarometeret blitt gradvis mer kjent blant studentene, og mange studentparlament

og andre studentorganisasjoner driver aktiv informasjon og promotering av undersøkelsen overfor egne studenter. En svak nedgang i 2016 kan skyldes at flere av institusjonene fusjonerte ved forrige årsskifte og at en del andre institusjoner skulle fusjonere 1/1 2017. For flere av disse institusjonene var det vanskelig å ha like sterkt fokus på undersøkelsen i omstillingsfasen. Feilen ved utsendelse av SMS som gjorde at undersøkelsen måtte stenges et døgn, har trolig også vært med på å bidra til redusert svarinnngang i 2016.

Tabell 2. Populasjonen og svarinngangen 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Mottakere	55 008	58 753	60 891	63 674
Respondenter	17 590	24 634	28 710	28 740
Svarprosent	32%	42%	47%	45%

Årsakene til at antall mottakere har økt siden 2013, er at flere institusjoner har blitt med i undersøkelsen og at antall studenter i Norge har økt de siste årene. Totalt sett mottok NOKUT svar fra nesten 28 800 studenter, tilsvarende 45,1% av alle mottagerne. Andelen som besvarte mesteparten av spørreskjemaet var 27 800 (43,5%), og det var altså 1 000 (1,6% av totalen og 3,6% av de som svarte) studenter som bare besvarte deler av skjemaet. Gjennomføringskriteriet på utfyllingen var satt til spørsmålene om overordnet tilfredshet, ca. halvveis ut i skjemaet. Både de som ikke hadde svart og de som bare hadde svart på deler av undersøkelsen fikk nye påminnelser. I årene før 2015 var det ingen gjennomføringskriterium, og svarprosenten fra 2014 på 42 må dermed sammenlignes med høyest svarprosent (helt og delvis besvart) for 2015 og 2016.

NB! Videre i denne rapporten brukes svarprosenten beregnet ved at alle som har svart minst ett spørsmål teller som svarende.

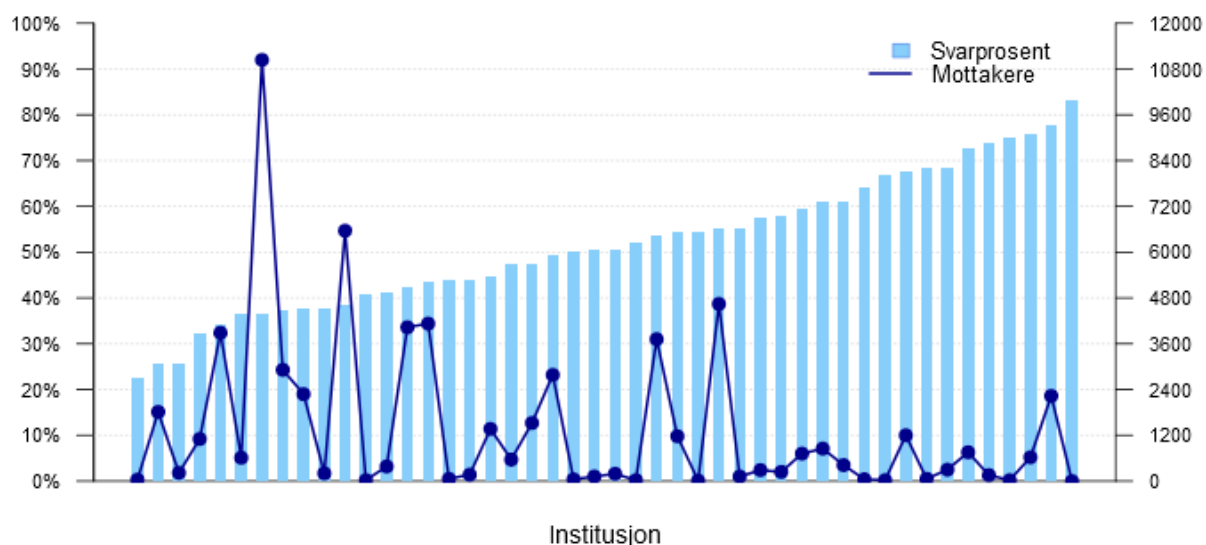
Selv om svarprosenten er noe lavere enn for 2015, er NOKUT godt fornøyd med resultatet. Det vil alltid være en viss andel studenter som uansett ikke kan tenke seg å være med i slike undersøkelser, dessuten er det en viss andel studenter som ikke er aktive lengre, og som dermed føler seg mindre forpliktet til å delta i slike undersøkelser.

5.2 Institusjonsnivå

Et fremtredende trekk er den store variasjonen i svarprosent mellom institusjonene. For institusjonene med flere enn 100 studenter, varierte svarprosenten fra 78% til 26%. De tre institusjonene med høyest svarprosent var Høgskolen i Bergen (78%), Høgskulen i Volda (76%) og Høgskolen Diakonova (74%). I 2016 som tidligere år, ser vi det samme mønsteret: de minste institusjonene oppnår jevnt over høyest svarprosent, og høyskolene topper lista. Trolig er informasjons- og markedsføringsjobben overfor studentene vesentlig enklere på mindre institusjoner enn på store. Høyest svarprosent blant universitetene fikk Universitetet i Stavanger med 49%. Se vedlegg for en oversikt over alle institusjoners svarinnngang i 2016.

Figur 5 viser svarprosenten for de 46 institusjonene som deltok i undersøkelsen i 2016, samt størrelsen på institusjonene. De to største institusjonene er NTNU og UiO, med henholdsvis 11 000 og 6500 studenter og 37% og 38% svar.

Studiebarometeret 2016: svarinngang blant institusjonene

Figur 5. Svarinngang fordelt på institusjonene som deltok i Studiebarometeret 2016. Hver søyle representerer en institusjon med svarprosent i lyseblått og antall mottakere i mørkeblått. Aksene til høyre representerer antall mottakere.

5.3 Utdanningstyper⁴

NOKUT påfører også en del ekstra variabler for analyseformål, dette inkluderer «utdanningstype». Det er forskjeller i svarinngangen mellom utdanningstypene, der visse fagområder er mer tilbøyelige til å svare enn andre. Hver institusjons fagsammensetning har dermed betydning for total svarprosent på den enkelte institusjonen.

Utdanningstypene med størst svarinngang er grunnskolelærer med 62%, fulgt av politi (60%) og grunnskolelærer 5-årig (59%). Lavest svarinngang, med mellom 33,5% og 36% har utdanningstypene antropologi, historisk-filosofiske fag, økonomi og administrative fag og sivilingeniør. Av de største utdanningstypene oppnådde økonomi og administrasjon 36%, sykepleier 53%, siving 36% og helse- og sosialfag 54%.

Tabell 3. Svarprosent fordelt på utdanningstypene, rangert etter høyest svarprosent.

Utdanningstype	Populasjon	Respondenter	Svarprosent (%)
GRUNNSKOLE	2460	1529	62,2
POLITI	718	428	59,6
GRUNNSKOLE-5 ÅRIG	219	129	58,9
ODONTOLOGI	240	141	58,8
YRKESFAGLÆRER	425	240	56,5
BARNEHAGE	2436	1350	55,4
SYKEPLEIE-MA	450	242	53,8
INGENIØR	3644	1956	53,7

⁴ Grupperingen «utdanningstyper» er en kategorisering av studieprogram NOKUT har utviklet for analyseformål.

HELSE OG SOSIAL ANDRE	3710	1986	53,5
SYKEPLEIE	4617	2422	52,5
FARMASI	342	179	52,3
IDRETT	1044	546	52,3
SOSIALFAG	1937	998	51,5
TEKN-FAG	1501	749	49,9
FYSIKK	300	144	48,0
STATSVIT	1189	570	47,9
BIOLOGI	967	455	47,1
ARKITEKTUR	492	226	45,9
KUNST	1725	784	45,4
LOG-SIKK	657	298	45,4
MEDIE-INF	1424	645	45,3
KJEMI	596	267	44,8
PRIMÆRNÆR	437	195	44,6
MEDISIN	1192	523	43,9
PSYKOLOGI	1431	628	43,9
GEOLOGI	466	203	43,6
MAT-STAT	258	109	42,2
RETTSVIT	2595	1094	42,2
SAMFØK	550	230	41,8
GEOGRAFI	198	81	40,9
DATA-IT	2049	829	40,5
LEKTOR	1271	507	39,9
PEDAGOGIKK	1972	781	39,6
SOSIOLOGI	460	179	38,9
SAMF-ANDRE	371	144	38,8
SPRÅK	895	331	37,0
SIVING	3746	1361	36,3
ØKADM	11787	4273	36,3
HIST-FIL	2688	916	34,1
ANTROPOLOGI	215	72	33,5

5.4 Studieprogrammer og terskelverdier

Det inngår totalt 1814 studieprogram i Studiebarometeret 2016. Mange studieprogram er små, med få mottakere av spørreskjema, og studieprogram med færre enn 6 studenter vises ikke. For å unngå at enkelt svar skal gi store utslag, og samtidig sikre anonymitet for studentene, opererer NOKUT med nedre terskelverdier for visning av svardata:

- Mellom 6-9 svarende og svarprosenten høyere enn 49,5 %
- Minst 10 svarende og svarprosent høyere enn 19,5 %

I 2016 er det 829 (46 %) av studieprogrammene som ikke tilfredsstillter terskelverdiene:

- 614 programmer (34 %) hadde færre enn 6 svarende
- 205 programmer (11 %) hadde mellom 6 og 9 svarende, men mindre enn 49,5 % svarandel
- 10 programmer (0,6 %) hadde minst 10 svarende og mindre enn 19,5 % svarandel.

En overvekt av studieprogrammene (985, eller 54%) tilfredsstillter imidlertid terskelverdiene:

- 135 programmer (7 %) har mellom 6 og 9 svarende og mer enn 49,5 % svarandel
- 850 programmer (47 %) har mist 10 svarende og mer enn 19,5 % svarandel

Antallet studieprogrammer som har for få svar / for lav svarprosent er tilnærmet lik tallene for 2015 (829 sammenlignet med 802), og prosentandelene for de ulike terskelverdiene er også i det vesentlige uendret.

Hovedårsaken til at studieprogrammene ikke når terskelverdiene, er et lavt antall studenter, som vist med at en tredjedel av studieprogrammene hadde færre enn 6 svarende, og ikke på grunn av lav svarprosent. Svært få (121) studieprogram hadde en svarprosent lavere enn 10 %, og bare 27 av disse hadde flere enn 10 studenter i populasjonen. Blant studieprogram med seks eller flere svarende, var det bare 23 program der svarprosenten var lavere enn 19,5 %. Svarprosenten er altså i svært liten grad en begrensende faktor for at programmene skal nå terskelverdiene og dermed bli vist med svardata i nettportalen.

Tabellen under viser de 985 studieprogrammene som når terskelverdiene, fordelt på antall svarende og svarprosent. Vi ser at blant den halvparten som tilfredsstillter terskelverdiene, har nesten halvparten (419) av studieprogrammene kun 10-19 respondenter. Mange av programmene har høy svarprosent: hele 620 studieprogram har mer enn 50 %, som er nesten identisk til 2015.

Tabell 4. Studieprogram fordelt på antall svarende og svarprosent for programmene som møter terskelverdiene.

	Antall studieprogram	Studieprogramandel (%)
Antall svarende		
6-9	135	14
10-19	419	43
20-29	185	19
30-39	94	10
40-49	46	5
50-59	37	4
60+	69	7
Totalt	985	100
Svarprosent		
19.5-29.9 %	83	8
30-39.9 %	127	13
40-49.9 %	155	16
50-59.9 %	226	23
Over 60 %	394	40
Totalt	985	100

6 STUDIEPROGRAMMENE OG NETTPORTALEN

Studiebarometeret er rettet inn mot å vise studentenes oppfatninger av opplevd kvalitet på studieprogramnivået. I portalen er det mulig å sammenligne inntil tre studieprogrammer, og velges studieprogram innen sammen faggruppe, sammenlignes svarverdiene med gjennomsnittene for denne faggruppen. Det er også mulig å velge tidsserievisning for ett og ett studieprogram, samt at detaljerte data som svarfordeling og standardavvik kan vises dersom bruker ønsker det.

Studentens oppfatninger av kvaliteten i studieprogrammene vises i nettportalen Studiebarometeret.no som den gjennomsnittlige scoren – pr. spørsmål – på studentenes svar. Gjennomsnitt beregnes både på enkeltspørsmål og på grupper beslektede spørsmål («indekser»), basert på spørsmålsbatteriene som er omtalt tidligere. Indeksverdiene er gjennomsnittscoren av hvert av disse beslektede spørsmålene.

Alle svarene studentene avgir inngår i beregning av gjennomsnitt. Når det gjelder studentenes tidsbruk, var det ikke mulig å fylle ut verdier høyere enn 80 i spørreskjemaet på spørsmålene om organiserte læringsaktiviteter og egenstudier. Det var heller ikke mulig å fylle ut en verdi høyere enn 50 på betalt arbeid. I slike tilfeller fikk respondenten opp en feilmelding, og måtte fylle ut en annen verdi for komme videre i skjemaet.

For å kunne vise svardata for flere studieprogram, slo vi sammen svardata fra 2015 og 2016 for de 829 studieprogrammene som ikke tilfredstilte terskelverdiene i 2016. Av disse oppnår 343 studier terskelverdier etter sammenslåing, og resultatene fra disse programmene vises nå i portalen. Studieprogram som ikke tilfredsstillter terskelverdiene, er likevel søkbare og synlige med navn og bakgrunnsvariabler i portalen.

Mens portalen i 2015 hadde svardata for 72% av alle studieprogrammene (men med ca. 90% av alle studentene), er de tilsvarende tallene for 2016 henholdsvis 73,2% av studieprogrammene og ca. 96% av studentene. Noe forenklet kan vi si at studieprogrammene der studenter flest går, har svardata i Studiebarometeret. At kun 73,2% av studieprogrammene tilfredsstillter kravene, skyldes i hovedsak at svært mange studieprogrammer har få studenter. I grunnlaget for undersøkelsen (andre og/eller femte års studenter) hadde om lag 48% av studieprogrammene færre enn 20 studenter.

Totalt oppfyller 1328 studieprogram kravene til svarinngang, slik at data om studentenes oppfatninger av kvalitet blir offentliggjort. Av disse, har 176 program mellom 6 og 9 svarende og mer enn 49,5% svarandel. (Tilsvarende tall før sammenslåing av data er 135, se forrige kapittel). De resterende har mer enn 10 svarende og mer enn 19,5% svarandel. Andelen studieprogram med tilstrekkelig svarinngang er naturlig nok størst på bachelornivå, der programmene gjennomgående har flest studenter. Blant de 979 bachelorgradsprogrammene omfattet av undersøkelsen, fikk vi tilfredsstillende svarinngang (etter sammenslåing av data for året før) for 797, noe som tilsvarer 81,4%. Blant de 835 mastergradsprogrammene, fikk vi tilfredsstillende svarinngang (etter sammenslåing av data for året før) for 531, noe som tilsvarer 63,6%.

7 UTVIKLING AV STUDIABAROMETERET

Spørreundersøkelsen ble, med unntak av en teknisk feil i den første uken, gjennomført på en god måte. Vi sendte påminnelser fem ganger (til studenter som ennå ikke hadde besvart). Dette kan oppfattes

som masete av en del studenter, og vi la dermed inn en funksjon i den andre e-posten hvor studentene kunne velge å ikke få flere påminnelser.

Svarinngangen var 2016 45,1%, noe NOKUT er fornøyd med. Det er imidlertid stor variasjon i svarinngangen mellom institusjonene og mellom studieprogrammene. Sett i lys av at undersøkelsen blir stadig mer brukt på institusjonene, og at den blir stadig mer kjent blant tilsatte og studenter, er det potensiale for en noe høyere svarprosent. En økning i svarprosenten vil gi mer robuste resultater for hvert program. Det vil også medføre at enda flere programmer tilfredsstillere våre terskelverdier, og dermed kan vises med svardata i portalen. Den største utfordringen her er at nesten halvparten (48%) av studieprogrammene har færre enn 20 studenter.

Frafallet underveis i skjemautfyllingen ble betraktelig redusert (under 4%) i 2016 sammenlignet med 2015 (nesten 9%). Dette skyldes at vi i 2016 forkortet skjemaet noe, samt at de obligatoriske spørsmålene ble flyttet litt tidligere i undersøkelsen.

Spørreskjemaet vil også justeres i 2017. Både ved at vi tar ut enkelte spørsmålsbatterier, at vi inkluderer nye og ved at vi justerer på ordlyden i noen spørsmål. Alle endringer gjøres etter nøye vurderinger og vi tar så langt som mulig hensyn til ønsket om å ha konsistente tidsserier, og ikke minst tar vi hensyn til lengden på skjemaet.

NOKUT arbeider nå med å utvikle en ny versjon av studiebarometeret.no, etter en anbudskonkurranse som ble avsluttet høsten 2016. Den nye portalløsningen vil publiseres våren 2017. Den vil på sikt – i tillegg til data fra studentundersøkelsen – inkludere data fra NOKUTs underviserundersøkelse. Portalen vil få en endret grafisk utforming og noen flere tekniske løsninger som vil øke brukervennligheten betraktelig. En av løsningene vi ser på, er å gi brukerne mulighet å laste ned datasett til Excel for flere enn tre studieprogram samtidig.